

Υπό αναθεώρηση η πιστοληπτική αξιολόγηση της Ελλάδας

Οι οίκοι Fitch, Moody' και Standard & Poor's προχωρούν σε επαναξιολόγηση της ελληνικής οικονομίας προειδοποιώντας για υποβάθμιση.

ΣΗΜΕΙΩΣΗ: Η Fitch βαθμολογεί από το AAA (άριστα) μέχρι το D (πτώχευση) και όπως η S&P χρησιμοποιεί τα σύμβολα + και - για ενδιάμεσες αξιολογήσεις μεταξύ AA και CCC. Η Moody's βαθμολογεί από Aaa (άριστα) μέχρι C (πτώχευση) και χρησιμοποιεί μικρά γράμματα της αγγλικής αλφαβήτου και τους αριθμούς 1,2,3 για ενδιάμεσες βαθμολογήσεις μεταξύ Aa1 (μετά το άριστα) και Ca (πριν την πτώχευση).

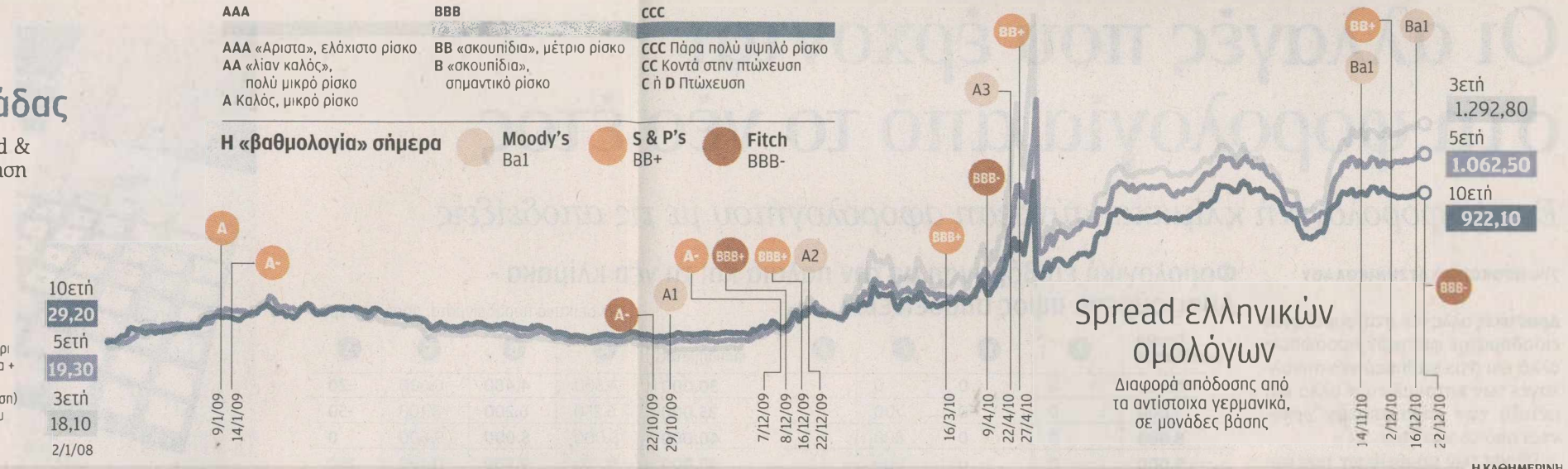
Με αρνητικό πρόσημο ο ρυθμός της πιστωτικής επέκτασης το 2011

Η μείωση αναμένεται να κυμανθεί κοντά στο 2%, ενώ θα εξαρτηθεί από την ένταση της ύφεσης

Του **ΓΙΑΝΝΗ ΠΑΠΑΔΟΓΙΑΝΝΗ**

Ανώμαλη προσέγγιση σημείωσε τη φετινή χρονιά ο ρυθμός πιστωτικής επέκτασης, αποτέλεσμα της ύφεσης που πλήττει την εγχώρια οικονομία για δεύτερο έτος. Ακόμα χειρότερα, με δυσοίωνους οίανους θα ξεκινήσει το 2011, καθώς οι επαπειλούμενες υποβαθμίσεις από τη Fitch και τη Moody's θα επιβαρύνουν περαιτέρω τις συνθήκες ρευστότητας στην εγχώρια αγορά. Επιπλέον, η επιδείνωση των οικονομικών συνθηκών, η αναμενόμενη συρρίκνωση της ελληνικής οικονομίας για τρίτο συνεχόμενο έτος και η διάχυτη αίσθηση ότι τα χειρότερα είναι εμπρός έχουν παγώσει τις επενδυτικές διαθέσεις των επιχειρήσεων και τις καταναλωτικές διαθέσεις των νοικοκυριών, περιορίζοντας δραστικά τη ζήτηση για νέα δάνεια. Στο πλαίσιο αυτό, στελέχη τραπεζών εκτιμούν ότι το 2011 ο ρυθμός πιστωτικής επέκτασης θα διαμορφωθεί με αρνητικό πρόσημο. Εκτιμούν ότι η μείωση θα κυμανθεί κοντά στο 2% και το τελικό νούμερο θα εξαρτηθεί από την ένταση της ύφεσης.

Αν και από τις αρχές του χρόνου ο ρυθμός χορηγήσεων δανείων παραμένει σε θετική τροχιά από το φθινόπωρο και μετά η εικόνα επιδεινώνεται: τον Οκτώβριο η καθαρή μηνιαία ροή χρηματοδότησης ήταν αρνητική και ανήλθε στα 661 εκατ. ευρώ για το σύνολο των δανείων, στα επιχειρηματικά δάνεια οι ροές δανείων ανήλθαν στα -387 εκατ. ευρώ, ενώ η καθαρή ροή προς νοικοκυριά ήταν στα -123 εκατ. ευρώ. Δηλαδή, τον περασμένο Οκτώβριο οι αποπληρωμές παλαιών δανείων ξεπεράσαν αισθητά τις χορηγήσεις νέων δανείων. Σύμφωνα με τα τελευταία στοιχεία της Τραπεζής της Ελλάδος (ΤτΕ) στο δεκάμηνο Ιανουαρίου - Οκτωβρίου το σύνολο των χορηγήσεων των εμπορικών τραπεζών ανήλθε στα 260,99 δισ. ευρώ, καταγράφοντας σε ετήσια βάση αύξηση κατά 1%. Θετικότερη είναι η εικόνα για την καταναλωτική πίστη, η οποία «τρέχει» με ρυθμό αύξησης 2,2%, ενώ οριακά αρνητικός,

Παγώνουν οι χορηγήσεις δανείων

Ετήσιος ρυθμός πιστωτικής επέκτασης, %

ΠΗΓΗ: Τράπεζα της Ελλάδος

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

στο -0,1%, διαμορφώνεται ο ρυθμός πιστωτικής επέκτασης προς τα νοικοκυριά. Στελέχη τραπεζών υπογραμμίζουν ότι ο οριακός έστω ρυθμός πιστωτικής επέκτασης αποτελεί επίτευγμα σε μια οικονομία που συρρικνώνεται με ρυθμό 4%, ενώ είχε προηγηθεί μείωση του ΑΕΠ κατά 2% το 2009. Αποκρούουν την κριτική περί ανεπαρκούς χρηματοδότησης της οικονομίας τονίζοντας ότι τα δάνεια προς επιχειρήσεις «τρέχουν» με +2,2%, ενώ αποδίδουν την αρνητική μεταβολή των δανείων προς ιδιώτες στην κάθετη πτώση της ζήτησης, λόγω της κακής οικονομικής κατάστασης. Υπενθυμίζουν ότι το 2010 σημειώθηκε μείωση καταθέσεων, αρχικά λόγω των ανησυχιών για ενδεχόμενη συνεργασία της χώρας και στη συνέχεια

Στο δεκάμηνο Ιανουαρίου - Οκτωβρίου το σύνολο των χορηγήσεων των εμπορικών τραπεζών ανήλθε στα 260,99 δισ. ευρώ.

λόγω της κρίσης: η επιδείνωση των οικονομικών συνθηκών δεν άφησε εναλλακτική λύση σε επιχειρήσεις και νοικοκυριά εκτός από το να «βάλουν χέρι» στις καταθέσεις που είχαν αποταμιεύσει τα προηγούμενα χρόνια.

Βέβαια, ο θετικός ρυθμός πιστωτικής επέκτασης, κόντρα στην ύφεση, και ο αποκλεισμός των ελληνικών τραπεζών από τις διεθνείς αγορές χρήματος λόγω της δημοσιονομικής κατάστασης δεν παρηγορούν τις επιχειρήσεις, οι οποίες σε μια κρίσιμη συγκυρία είτε δεν μπορούν να λάβουν τα δανειακά κεφάλαια που επιθυμούν είτε τους δίνονται με πολύ υψηλό κόστος, που οι περισσότερες δεν μπορούν να αντέξουν. Αυτό συμβαίνει καθώς, υπό την πίεση του κινδύνου ρευστότητας και των εκροών καταθέσεων, οι τράπεζες για να σταθεροποιήσουν και να διευρύνουν την καταθετική τους βάση προσφέρουν υψηλά επιτόκια και ο ανταγωνισμός μεταξύ των τραπεζών τα οδηγεί σε μη φυσιολογικά επίπεδα. Είναι χαρακτηριστικό ότι τα επιτόκια καταθέσεων στη χώρα μας διαρκείας έως ένα έτος αγγίζουν το 4%, όταν στις χώρες της Ευρωζώνης το μέσο επιτόκιο καταθέσεων διαμορφώνεται στο 2,2%. Το υψηλό αυτό κόστος καταθέσεων οι τράπεζες το μεταφέρουν στους δανειολήπτες, επιβαρύνοντας τις επιχειρήσεις σε μια περίοδο που έτσι κι αλλιώς αντιμετωπίζουν το φάσμα της επιβίωσης λόγω της ύφεσης.

Ο κίνδυνος ρευστότητας

Με τις καταθέσεις να μειώνονται και τη διατραπεζική αγορά να μη λειτουργεί για τις εγχώριες τράπεζες, η διαφύλαξη της ρευστότητας για μια τράπεζα είναι ζωτικής σημασίας. Η ρευστότητα αποτελεί το οξυγόνο για έναν τραπεζικό οργανισμό και χωρίς αυτό μια τράπεζα θα μπορούσε γρήγορα να οδηγηθεί σε αδιέξοδο. Η μείωση των κεφαλαίων, η αύξηση των μη εξυπηρετούμενων δανείων, οι συνεχόμενες ζημιές κ. ο. κ. αποτελούν μικρό κακό μπροστά στον κίνδυνο ρευστότητας. Ένα σοβαρό κενό ρευστότητας θα μπορούσε να έχει άμεσες και ολέθριες επιπτώσεις σε μια τράπεζα. Τις ολέθριες αυτές επιπτώσεις απέτρεψε η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (ΕΚΤ) η οποία προχώρησε στη χορήγηση άπλετης ρευστότητας στις ελληνικές τράπεζες, εξασφαλίζοντας τη σταθερότητα του χρηματοπιστωτικού συστήματος. Τον περασμένο Νοέμβριο, η χρηματοδότηση των ελληνικών τραπεζών από το ευρωσύστημα διευρύνθηκε, αντανακλώντας τα προβλήματα ρευστότητας που αντιμετωπίζουν η εγχώριες τράπεζες. Στο τέλος Νοεμβρίου, το ύψος της χρηματοδότησης των ελληνικών τραπεζών από την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (ΕΚΤ) ανήλθε στα 95,05 δισ. ευρώ έναντι 92,4 δισ. ευρώ στο τέλος Οκτωβρίου, καταγράφοντας αύξηση κατά 2,9%.

g.papadogiannis@gmail.com

Υποβάθμιση

Στον προθάλαμο υποβάθμισης έθεσε τη χώρα μας ο διεθνής οίκος πιστοληπτικής αξιολόγησης Fitch την Τρίτη. Η Fitch προειδοποίησε για την αυξημένη πιθανότητα υποβάθμισης της πιστοληπτικής αξιολόγησης της Ελλάδας τον προσεχή Ιανουάριο. Ο οίκος έθεσε την πιστοληπτική αξιολόγηση της χώρας μας σε καθεστώς επιτήρησης με προοπτική υποβάθμισης, καθεστώς που αποτελεί προάγγελο υποβάθμισης σημειώνοντας ότι η αξιολόγηση αναμένεται να ολοκληρωθεί εντός του Ιανουαρίου 2011. Η αξιολόγηση αναμένεται να ολοκληρωθεί τον προσεχή Ιανουάριο και εστιάζει στη δημοσιονομική βιωσιμότητα της χώρας μετά και τα μέτρα που έχουν ληφθεί την εφετινή χρονιά στο πλαίσιο του προγράμματος που εφαρμόζεται από το ΔΝΤ και την Ε.Ε. Θα εξεταστούν ακόμα η γενική εικόνα της ελληνικής οικονομίας και η πολιτική βούληση και ικανότητα της κυβέρνησης να υλοποιήσει με επιτυχία τα μέτρα που απαιτούνται στο πλαίσιο του μηχανισμού στήριξης ΔΝΤ - Ε.Ε. Αυτή τη στιγμή η Ελλάδα αξιολογείται από τη Fitch με BBB, που είναι ο χαμηλότερος επενδυτικός βαθμός (investment grade) και είναι ο μοναδικός μεγάλος οίκος που διατηρεί σε τέτοια βαθμίδα τη χώρα. Αν η Fitch προχωρήσει στην υποβάθμιση της αξιολόγησης τον προσεχή Ιανουάριο η χώρα θα βρεθεί στην non investment grade -περισσότερο γνωστή ως κατηγορία «σκουπίδια» (junk bond's) και τα ελληνικά ομόλογα θα θεωρούνται τίτλοι με αυξημένο κίνδυνο αθέτησης.

Η υποβάθμιση αν τελικά πραγματοποιηθεί θα αποφέρει στις τράπεζες πλήγμα που εκτιμάται ότι θα ανέλθει στα 10 δισ. ευρώ για την κάλυψη των αυξημένων απαιτήσεων των δανειστών για την κάλυψη του έναντι του ελληνικού κινδύνου. Επιπλέον, σοβαρό πλήγμα και περαιτέρω επιδείνωση των συνθηκών ρευστότητας θα προκαλέσει η επαπειλούμενη υποβάθμιση των ελληνικών τραπεζών από τον οίκο Moody's. Ο οίκος προειδοποίησε για την πρόθεσή του να προχωρήσει στην υποβάθμιση της αξιολόγησης έξι μεγάλων εμπορικών τραπεζών.

ΔΗΜΗΤΡΑ ΚΑΤΡΑΜΑΔΟΥ - ΒΑΣΙΛΗΣ ΖΗΡΑΣ

Αγωγή κατά της ΕΚΤ από το Bloomberg για τα ελληνικά swaps

Παγκόσμια πρώτη, ως πρωτοβουλία, ανέλαβε χθες το ειδησεογραφικό πρακτορείο Bloomberg News, προφυέγοντας στο Ευρωπαϊκό Δικαστήριο στο Λουξεμβούργο κατά της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας (ΕΚΤ). Ο αμερικανικός κολοσσός των Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης απαιτεί τη δημοσιοποίηση στοιχείων της Τράπεζας σχετικά με τη χρήση παραγώγων προϊόντων (swaps), που απέκρυψαν το μέγεθος του δημοσίου χρέους της Ελλάδας. Μια δεκαετία μετά το γεγονός, για το οποίο συντάχθηκαν φέτος δύο εσωτερικές εκθέσεις της ΕΚΤ, θεωρείται ότι οι μεθοδεύσεις της Αθήνας συντείνουν στο ξέσπασμα της δημοσιονομικής κρίσης που λαμβάνει σήμερα μορφή ντόμινο στην Ευρωζώνη. Πρόκειται για σαφές υπονοούμενο, το οποίο αφήνει ανοικτά όλα τα ενδεχόμενα, καθώς η Ελλάδα δεν εί-

ναι η μόνη χώρα που αντιμετωπίζει σήμερα κρίση χρέους μετά την υποθέτηση του ενιαίου νομίσματος. Σε κάθε περίπτωση, όπως αναφέρεται στην αγωγή της Bloomberg Finance LP, μητρικής της Bloomberg News, η Ευρωπαϊκή Ένωση εξαρτάται «από την αληθιά και διάφανη προσέγγιση των κρατών-μελών της σε θέματα που αφορούν το δημόσιο χρέος τους. Εάν η Ελλάδα δεν λειτουργήσει κατ' αυτόν τον τρόπο στο παρελθόν, η δημοσιοποίηση των σχετικών πληροφοριών είναι υπέρ του δημοσίου συμφέροντος και μόνον.»

Το διεθνές πρακτορείο έχει στη διάθεσή του τη σελίδα του τίτλου των δύο εκθέσεων, που φέρει ημερομηνία την 3η Μαρτίου 2010, ενώ ιδιαίτερη εντύπωση δημιουργεί η απάντηση που έδωσε με επιστολή του, την 21η Οκτωβρίου, στο αρχικό αίτημα του Bloomberg για τη δημο-

Εκπρόσωπος της ΕΚΤ αρνήθηκε χθες να σχολιάσει περί της αγωγής.

μοσιοποίησή τους ο πρόεδρος της ΕΚΤ, Ζαν Κλοντ Τρισέ. «Οι πληροφορίες που εμπεριέχονται στα δύο έγγραφα θα υπονόμουν τη δημόσια εμπιστοσύνη αναφορικά με την αποτελεσματική εφαρμογή της οικονομικής πολιτικής...» Υπενθυμίζεται επίσης ότι σε έκθεση της Eurostat, με ημερομηνία 15 Νοεμβρίου 2010, αναφέρεται ότι «η Ελλάδα υποποιεί μεγάλο αριθμό ιδιωτικών, εκτός αγοράς ανταλλαγές χρέους (swaps) από το 2001 έως και τα τέλη του 2007... Οι συμφωνίες αυ-

τές, οι οποίες οδήγησαν στην αύξηση του εθνικού χρέους της, έχουν αναλυθεί εις βάθος...».

Εκπρόσωπος της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας αρνήθηκε χθες να σχολιάσει περί της αγωγής. Αξία αναφοράς είναι πάντως και η έμμεση πλιν σαφής απόδοση ευθυνών στην Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα, έστω και καθυστερημένα, καθώς στην αγωγή του Bloomberg αναφέρεται ότι βάσει σημειώσεων στη σελίδα τίτλων των εσωτερικών εκθέσεων της ΕΚΤ, αξιωματούχοι της Τράπεζας προσδιόρισαν για πρώτη φορά τον Απρίλιο του 2009, την ύπαρξη ύποπτων συναλλαγών σχετικών με το ελληνικό δημόσιο χρέος. «Είναι ασαφές εάν η ΕΚΤ έλαβε μέτρα -εάν έπραξε οτιδήποτε περαιτέρω- εκείνη την εποχή, για να διερευνηθεί το θέμα».

Επί της ουσίας, το Bloomberg ζη-

τεί να πληροφορηθεί το πόρισμα της ΕΚΤ για το περίφημο swap της Goldman Sachs. Το swap αυτό συνυπολογίστηκε μεταξύ του ελληνικού Δημοσίου και της αμερικανικής τράπεζας το 2001 προκειμένου να αποκρυβεί η επιβάρυνση που είχε στο χρέος η αλλαγή της συναλλαγματικής ισοτιμίας δανείων σε γιεν, τα οποία είχαν συναφθεί στις αρχές της 10ετίας του '90. Η επίπτωση αυτή υπολογίστηκε τότε σε 2,7 δισ. ευρώ. Τέτοια swaps είχαν κάνει την ίδια περίοδο η Ιταλία, το Βέλγιο, η Πορτογαλία και άλλες χώρες που είχαν δάνεια σε γιεν. Εκείνη την εποχή, τέτοια off market swaps δεν ήταν παράνομα, όπως παραδέχθηκε και η Eurostat, ενώ η χρήση της δημιουργικής λογιστικής ήταν εκτεταμένη ακόμη και από τη Γερμανία.

Ωστόσο, το 2004, η Goldman

Sachs αποφάσισε ότι δεν θέλει πλέον στο χαρτοφυλάκιό της το συγκεκριμένο swap. Το 2005, το ελληνικό Δημόσιο δέχθηκε να το πάρει πίσω έναντι 5,3 δισ. ευρώ και ζήτησε από την Εθνική Τράπεζα να το αγοράσει. Για να μην εμφανισθεί στο χρέος έκανε ένα νέο swap με την τράπεζα. Ετσι, το πρώτο swap αντικαταστάθηκε από ένα δεύτερο και το αποκρυβέν χρέος διπλασιάστηκε. Το χειρότερο ήταν ότι το 2005 τέτοιου είδους off market swaps είχαν αρχίσει πλέον να θεωρούνται παράτυπα. Και γ' αυτό, όταν το 2008 η Eurostat ζήτησε από την Ελλάδα να αναφέρει τα swaps που έχει κάνει, η χώρα μας δήλωσε ότι δεν έχει. Αυτό το swap, μετά την πρόσφατη αναθεώρηση, υπολογίζεται πλέον κανονικά στο χρέος.

Οι αλλαγές που έρχονται στη φορολογία από το νέο έτος

Ενιαία φορολογική κλίμακα, σύνδεση αφορολογήτου με τις αποδείξεις

Του **ΠΡΟΚΟΠΗ ΚΑΤΖΗΝΙΚΟΛΑΟΥ**

Δραστικές αλλαγές στη φορολογία εισοδήματος φυσικών προσώπων αλλά και στις καθημερινές συναλλαγές των καταναλωτών αλλά και μεταξύ των επιχειρήσεων έρχονται από το νέο έτος.

Πέραν των αποδείξεων που συγκεντρώσαμε το 2010 προκειμένου να χτίσουμε το αφορολόγητο όριο, από τον Ιανουάριο τίθενται σε ισχύ τα νέα αυστηρά τεκμήρια, αλλάζει ο τρόπος που εκπίπτουν οι τόκοι στεγαστικών δανείων, ενώ συναλλαγές άνω των 1.500 ευρώ θα γίνονται υποχρεωτικά μέσω πιστωτικής ή χρεωστικής κάρτας.

Όσον αφορά τις αποδείξεις, η αξία τους θα κρίνει το αφορολόγητο όριο του καθενός μας για τα εισοδήματα του 2010 και κατά συνέπεια τον φόρο που θα καταβάλουμε στην εφορία. Σύμφωνα με τη νομοθεσία το αφορολόγητο όριο που ανέρχεται στα 12.000 ευρώ είναι συνδεδεμένο με το ύψος των αποδείξεων. Ανάλογα δηλαδή, με το εισόδημα του κάθε φορολογούμενου η εφορία απαιτεί και τις ανάλογες αποδείξεις. Για τα εισοδήματα του 2010 μισθωτοί, συνταξιούχοι και ελεύθεροι επαγγελματίες θα φορολογηθούν με μία φορολογική κλίμακα. Δηλαδή καταργήθηκε η κλίμακα που ίσχυε μέχρι πρότινος για τους ελεύθερους επαγγελματίες (10.500 ευρώ). Η νέα ενιαία φορολογική κλίμακα προβλέπει αφορολόγητο όριο 12.000 ευρώ και συντελεστές φόρου που κυμαίνονται από 18% έως 45% (για εισοδήματα άνω των 100.000 ευρώ).

Όσον αφορά τις οικογένειες με ένα παιδί το αφορολόγητο προσαυξάνεται κατά 1.500 ευρώ και διαμορφώνεται στα 13.500 ευρώ. Για οικογένειες με δύο παιδιά το αφορολόγητο όριο διαμορφώνεται στα

Φορολογική επιβάρυνση με την παλαιά και τη νέα κλίμακα - Απαιτούμενο ύψος αποδείξεων

Σύνολο εισοδήματος	A	B	Γ	Δ
6.000	0	0	0	
7.000	0	0	700	
8.000	0	0	800	
9.000	0	0	900	
10.000	0	0	1.000	
11.000	0	0	1.100	
12.000	0	0	1.200	
13.000	250	180	1.500	-70
14.000	500	360	1.800	-140
15.000	750	540	2.100	-210
20.000	2.000	1.680	3.600	-320
25.000	3.250	2.940	5.100	-310

A Φόρος που καταβλήθηκε για τα εισοδήματα του 2009

B Φόρος με βάση τη νέα κλίμακα για τα εισοδήματα του 2010

Γ Σύνολο αποδείξεων που πρέπει να συγκεντρώσει ο φορολογούμενος για το 2010

Δ Διαφορά στον φόρο με τη νέα κλίμακα σε σχέση με την παλαιά

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Ενδεικτικά παραδείγματα, ποσά σε ευρώ

Σύνολο εισοδήματος	A	B	Γ	Δ
30.000	4.500	4.480	6.600	-20
35.000	6.250	6.200	8.100	-50
40.000	8.000	8.000	9.600	0
45.000	9.750	9.900	11.100	150
50.000	11.500	11.800	12.000	300
55.000	13.250	13.700	12.000	450
60.000	15.000	15.600	12.000	600
70.000	18.500	19.600	12.000	1.100
80.000	22.250	23.600	12.000	1.350
90.000	26.250	27.600	12.000	1.350
100.000	30.250	31.600	12.000	1.350

15.000 ευρώ και για οικογένειες με τρία παιδιά το αφορολόγητο φθάνει τα 23.500 ευρώ. Για κάθε παιδί πάνω από τα τρία το αφορολόγητο όριο προσαυξάνεται κατά 2.000 ευρώ.

Όπως αναφέρθηκε και παραπάνω οι φορολογούμενοι ανάλογα με το εισόδημά τους θα πρέπει να έχουν και τις ανάλογες αποδείξεις για να έχουν ολόκληρο το αφορολόγητο των 12.000 ευρώ.

Ειδικότερα:

- Φορολογούμενοι με ατομικό εισόδημα μέχρι 6.000 ευρώ δεν χρειάζεται να προσκομίσουν αποδείξεις δαπανών.
- Φορολογούμενοι με ατομικό εισόδημα από 6.000 έως 12.000 ευρώ θα πρέπει να προσκομίσουν αποδείξεις αξίας ίσης με το 10% του εισοδήματός τους.
- Για φορολογούμενους με εισόδημα από 12.000 και άνω θα απαιτείται η προσκόμιση αποδείξεων αξίας ίσης με το 10% του μπι-

ματος του εισοδήματος μέχρι τις 12.000 και αποδείξεις αξίας ίσης με το 30% του τμήματος του εισοδήματος πάνω από τις 12.000 ευρώ.

- Όταν οι δαπάνες είναι περισσότερες από τις απαιτούμενες για την κάλυψη του αφορολόγητου και μέχρι του ποσού των 15.000 ευρώ ατομικά ή 30.000 ευρώ για οικογένεια, ο φορολογούμενος θα δικαιούται μείωση φόρου ίση με το 10% της διαφοράς μεταξύ του ποσού των απαιτούμενων για το αφορολόγητο δαπανών και αυτού των δηλούμενων.

- Όταν η αξία των αποδείξεων που προσκομίζονται είναι μικρότερη από την απαιτούμενη για την κάλυψη του αφορολόγητου, ο φορολογούμενος θα επιβαρύνεται με φόρο 10% επί του ακάλυπτου ποσού.

Ο νέος φορολογικός νόμος προσαθεί να δυσκολέψει όσους φοροδιαφεύγουν, ενώ αντίθετα δίνει κίνητρα στους νέους επιχειρηματίες. Συγκεκριμένα χάνουν το α-

φορολόγητο όριο των 12.000 ευρώ οι καταστηματαρχές και οι ελεύθεροι επαγγελματίες που θα εντοπιστούν μέχρι το τέλος του έτους να μην έχουν εκδώσει έστω και μία απόδειξη. Ουσιαστικά η ποινή για τους ανωτέρω είναι να φορολογηθούν με επιπλέον 1.200 ευρώ. Δηλαδή θα φορολογηθούν με συντελεστή 10% για τα πρώτα 12.000 ευρώ που θα δηλώσουν στην εφορία. Αντίθετα για τρία χρόνια δεν θα πληρώσουν κανένα φόρο οι νέοι επιχειρηματίες και ελεύθεροι επαγγελματίες έως 35 ετών με καθαρά κέρδη που δεν θα ξεπερνούν τα 30.000 ευρώ. Σημειώνεται ότι οι αποδείξεις μπορούν να αποσπαστούν στην εφορία με φάκελο ή μπορούν να υποβληθούν σε ειδική ηλεκτρονική φόρμα. Οι υπόλοιποι και στις δύο περιπτώσεις θα πρέπει να αναγράψουν το ονοματεπώνυμό τους, τον ΑΦΜ, τον αριθμό των αποδείξεων και το συνολικό ποσό αυτών.

Εσοδα ύψους 700 εκατ. ευρώ από τα νέα τεκμήρια

Από το γεγονός και μόνο ότι η κυβέρνηση προσδοκά έσοδα ύψους 700 εκατ. ευρώ από τα νέα τεκμήρια, γίνεται αντιληπτό ότι πολλοί φορολογούμενοι θα πέσουν στην «τοίμπιδα» της εφορίας, σύμφωνα με τις πρόσφατες αλλαγές που θα ισχύσουν για πρώτη φορά για τα εισοδήματα του 2010. Για τον υπολογισμό των τεκμηρίων διαβίωσης θα λαμβάνεται υπόψη ένα τεκμαρτό ετήσιο κόστος συντήρησης και λειτουργίας κατοικιών, αυτοκινήτων, σκαφών αναψυχής, εναέριων μέσων, ποσώνων, διδάκτρων, οικιακών βοηθών κ. ά. προκειμένου να εκτιμηθεί ένα τεκμαρτό εισόδημα ως ελάχιστο φορολογητέο εισόδημα. Στην περίπτωση που το κόστος συντήρησης των περιουσιακών στοιχείων των φορολογουμένων είναι υψηλότερο από το εισόδημα, τότε η εφορία θα λαμβάνει υπόψη το τεκμαρτό εισόδημα και θα φορολογεί με βάση αυτό.

Σύμφωνα με το νέο σύστημα όλοι οι φορολογούμενοι ανεξάρτητα αν έχουν περιουσιακά στοιχεία ή όχι, κατοικούν σε ιδιόκτητη ή μισθωμένη κατοικία ή έχουν απο-

κτήσει πρώτη κατοικία με στεγαστικό δάνειο και πληρώνουν τοκοχρεολυτικές δόσεις κινδυνεύουν να εγκλωβιστούν στην παγίδα των τεκμηρίων, καταβάλλοντας μεγαλύτερους φόρους.

Το «πόθεν έσχες» ενεργοποιείται και για τις τοκοχρεολυτικές δόσεις των στεγαστικών δανείων.

Επίσης το «πόθεν έσχες» ενεργοποιείται και για τις τοκοχρεολυτικές δόσεις των στεγαστικών δανείων αγοράς ή ανέγερσης πρώτης κατοικίας.

Ειδικότερα μέχρι σήμερα, η αγορά ή ανέγερση πρώτης κατοικίας και οι τόκοι των στεγαστικών δανείων απαλλασσόταν από το τεκμήριο εφόσον η επιφάνεια της κατοικίας δεν ξεπερνούσε τα 120 τετραγωνικά μέτρα. Όσοι έχουν αποκτήσει ή θα αποκτήσουν πρώτη κατοικία με στεγαστικό δάνειο θα

πρέπει το εισόδημά τους να δικαιολογεί την ετήσια καταβολή των δόσεων αποπληρωμής. Σε περίπτωση που τα εισοδήματα του φορολογούμενου δεν καλύπτουν τις δαπάνες για την απόκτηση πρώτης κατοικίας, τότε οι δαπάνες αυτές θα λαμβάνονται υπόψη για τον προσδιορισμό του φορολογητέου εισοδήματός του. Θα πρέπει να σημειωθεί ότι με τον νόμο που ψηφίστηκε πριν από δέκα μέρες αναστέλλεται η εφαρμογή του «πόθεν έσχες» μόνο για την αγορά πρώτης κατοικίας 120 τ. μ. και αξίας μέχρι 200.000 ευρώ. Το μέτρο έχει ανασταλεί για δύο έτη.

Ωστόσο, η ετήσια αντικειμενική δαπάνη διαβίωσης για κύρια κατοικία θα υπολογίζεται κλιμακωτά με βάση την επιφάνειά της ως εξής:

- Μέχρι και 80 τ. μ. κύριοι χώροι, 30 ευρώ ανά τ. μ.
- Από 81 τ. μ. μέχρι και 120 τ. μ. κύριοι χώροι, 50 ευρώ ανά τ. μ.
- Από 121 τ. μ. μέχρι και 200 τ. μ. κύριοι χώροι, 80 ευρώ ανά τ. μ.
- Από 201 τ. μ. μέχρι και 300 τ. μ. κύριοι χώροι, 150 ευρώ ανά τ. μ.
- Από 301 τ. μ. και άνω κύριοι χώροι, 300 ευρώ ανά τ. μ.

Επίσης η απόδειξη του ιδιωτικού σχολείου αποτελεί από φέτος τεκμήριο και προστίθενται στα υπόλοιπα τεκμήρια διαβίωσης. Στην περίπτωση που προστιθέμενα ξεπεράσουν το ετήσιο εισόδημα οι φορολογούμενοι θα φορολογηθούν με τεκμαρτό τρόπο, δηλαδή όχι για τα εισοδήματα που απέκτησαν αλλά για τις δαπάνες που έκαναν.

Για τα αυτοκίνητα το τεκμήριο ενεργοποιείται ακόμη και για τα πολύ μικρού κυβισμού, ως εξής:

- Για αυτοκίνητα μέχρι και 1.200 κ. ε. σε 3.000 ευρώ.
  - Για αυτοκίνητα μεγαλύτερα των 1.200 κ. ε. και μέχρι 2.000 κ. ε., προστίθενται 300 ευρώ ανά 100 κυβικά εκατοστά.
  - Για αυτοκίνητα άνω των 2.000 κ. ε. και μέχρι 3.000 κ. ε., προστίθενται 500 ευρώ ανά 100 κυβικά εκατοστά και
  - Για αυτοκίνητα άνω των 3.000 κ. ε., προστίθενται 700 ανά 100 κυβικά εκατοστά.
- Σημειώνεται ότι διατηρείται η ελάχιστη ετήσια αντικειμενική δαπάνη του φορολογουμένου 3.000 ευρώ για τον άγαμο και 5.000 ευρώ για τους συζύγους.

για τα νομικά πρόσωπα;

- Όχι.

- Με τη συντελεστή φορολογείται η αξία των ακινήτων των νομικών προσώπων;

- Η συνολική αξία της ακίνητης περιουσίας των νομικών προσώπων φορολογείται με συντελεστή 6%. Τα ιδιοχρησιμοποιούμενα για την παραγωγή ή την άσκηση εμπορικής δραστηριότητας, κτίσματα των νομικών προσώπων φορολογούνται με συντελεστή 1%.

- Είναι απαραίτητη η καταβολή του 1/3 του φόρου που προέκυψε κατά την υποβολή της δήλωσης ακίνητης περιουσίας των νομικών προσώπων;

- Ναι.

Συναλλαγές άνω των 1.500 ευρώ με κάρτες ή επιταγές

Με χρεωστικές ή πιστωτικές κάρτες ή επιταγές θα γίνονται οι συναλλαγές άνω των 1.500 ευρώ από το νέο έτος. Σύμφωνα με τη νομοθεσία από 1-1-2011 καμία αγορά αγαθών ή παροχή υπηρεσιών συνολικής αξίας άνω των 1.500 ευρώ δεν θα πραγματοποιείται με μετρητά, ενώ όλες οι συναλλαγές άνω των 3.000 ευρώ μεταξύ επιχειρήσεων θα γίνονται υποχρεωτικά μέσω επαγγελματικών τραπεζικών λογαριασμών ή επιταγών που θα πληρώνονται μέσω των ιδίων λογαριασμών.

Από την πλευρά τους οι ελεύθεροι επαγγελματίες από το νέο έτος υποχρεούνται να εκδίδουν αποδείξεις τη στιγμή της ολοκλήρωσης της παροχής των υπηρεσιών τους, ανεξαρτήτως εάν τη στιγμή εκείνη εισπράτουν ή όχι τις αμοιβές τους.

Οι συναλλαγές το 2011 θα διενεργούνται ως εξής: - Τα φορολογικά στοιχεία αξίας άνω των 1.500 ευρώ, που θα εκδίδονται για την πώληση αγαθών ή την παροχή υπηρεσιών σε ιδιώτες, θα εξοφλούνται αποκλειστικά μέσω τραπεζών, με χρεωστικές ή πιστωτικές κάρτες και με επιταγές.

- Τα φορολογικά στοιχεία που αφορούν σε συναλλαγές αξίας άνω των 3.000 ευρώ μεταξύ επιχειρήσεων θα εξοφλούνται μέσω επαγγελματικών τραπεζικών λογαριασμών ή επιταγών που θα πληρώνονται μέσω των ιδίων λογαριασμών.

- Όλοι οι ελεύθεροι επαγγελματίες υποχρεούνται να εκδίδουν τις αποδείξεις παροχής υπηρεσιών με την ολοκλήρωση της παροχής των υπηρεσιών τους και όχι με την πληρωμή των αμοιβών τους. Κάθε ελεύθερος επαγγελματίας θα οφείλει να εκδώσει την απόδειξη, ανεξαρτήτως εάν εισπράξει ή όχι τη συμφωνηθείσα αμοιβή.

- Καθιερώνεται από το 2011 η υποχρεωτική διαβίβαση των φορολογικών στοιχείων που αφορούν συναλλαγές άνω των 3.000 ευρώ μεταξύ επιτηδευματιών, μέσω ηλεκτρονικού συστήματος, σε υπηρεσίες του υπουργείου Οικονομικών.

Μικρότερη έκπτωση από τους τόκους στεγαστικών δανείων

Σημαντικές αλλαγές στον τρόπο έκπτωσης των τόκων των στεγαστικών δανείων προβλέπει ο τελευταίος φορολογικός νόμος, οι διατάξεις του οποίου τίθενται σε ισχύ για πρώτη φορά στα εισοδήματα του 2010. Συγκεκριμένα με τον πρόσφατο φορολογικό νόμο καταργήθηκε η μείωση του φόρου κατά 40% του ποσού των τόκων στεγαστικών δανείων που είχαν συναφθεί κατά τα έτη 2009 και 2010 για απόκτηση οποιασδήποτε κατοικίας μέχρι διακόσια τετραγωνικά μέτρα (200 τ.μ.). Οι τόκοι των στεγαστικών δανείων που καταβάλλονται από το 2010 εκπίπτουν κατά 20% για πρώτη κατοικία μέχρι 120 τ.μ. κ.λπ. Δηλαδή, γι' αυτά τα δάνεια (έχουν συναφθεί από 1/1/2003 και μετά) και μέχρι συνολικού ύψους δανείου 200.000 ευρώ αφαιρείται από τον φόρο το 20% του ποσού των δεδουλευμένων τόκων που καταβλήθηκαν κατά τη φορολογητέα χρήση. Για κατοικίες οι οποίες υπερβαίνουν τα 120 τ.μ. αφαιρείται από τον φόρο το 20% των τόκων που αντιστοιχούν στα 120 τ.μ.

Στα ασφάλιστρα, το ποσό της ετήσιας δαπάνης που καταβάλλεται εκπίπτει κατά 20%.

Για τα παλαιότερα δάνεια μέχρι 31/12/2002 ισχύουν τα εξής:

- Για συμβάσεις δανείων που έγιναν μέχρι 31/12/1999 εκπίπτει από το εισόδημα το συνολικό ποσό των τόκων στεγαστικών δανείων για απόκτηση Α' κατοικίας, των τόκων δανείων για επισκευή και συντήρηση διατηρητέων κτισμάτων, και απαιτείται βεβαίωση του πιστωτικού ιδρύματος όπου προκύπτει ότι πρόκειται για στεγαστικό δάνειο για την απόκτηση (αγορά, ανέγερση, αποπεράτωση) πρώτης κατοικίας, καθώς επίσης να προκύπτει και το ποσό των δεδουλευμένων τόκων που καταβλήθηκαν κατά τη χρήση που αφορούν η φορολογική δήλωση.

- Για συμβάσεις στεγαστικών δανείων για απόκτηση Α' κατοικίας που έγιναν από 1/1/2000 έως 31/12/2002 εκπίπτει από το εισόδημα το συνολικό ποσό των τόκων για Α' κατοικία μέχρι 120 τ.μ.

Όσον αφορά τα ασφάλιστρα, το ποσό της ετήσιας δαπάνης που καταβάλλεται (για ασφάλιστρα ασφαλίσεων ζωής, θανάτου, προσωπικών ατυχημάτων και ασθένειας, για την ασφάλιση του ίδιου, της συζύγου του και των τέκνων που τους βαρύνουν) εκπίπτει κατά 20% από τον φόρο που καλείται να πληρώσει ο φορολογούμενος. Το ποσό των ασφαλιστρών στο οποίο υπολογίζεται η μείωση 20% δεν μπορεί να είναι μεγαλύτερο των 1.200 ευρώ για τον άγαμο και των 2.400 ευρώ για την οικογένεια.

Ερωτήσεις και απαντήσεις για την καταβολή του νέου φόρου ακίνητης περιουσίας

Το πρώτο τρίμηνο του 2011 ξεκινάει η αποστολή των σημειωμάτων για την καταβολή του Φόρου Ακίνητης Περιουσίας του 2010.

Τα τελευταία χρόνια ειθίσαι το υπουργείο Οικονομικών να στέλνει ένα χρόνο αργότερα τους φόρους που αναλογούν στα άτομα. Αυτό συμβάνει λόγω των συνεχών αλλαγών στη νομοθεσία που διέπει τα ακίνητα. Ως εκ τούτου το πρώτο τρίμηνο του 2011 κλιμάδες φορολογούμενοι θα λάβουν το σημείωμα για το ΦΑΠ του 2010.

Όσοι έχουν ακίνητη περιουσία κάτω των 400.000 ευρώ δεν υποκείνται στο Φόρο Ακίνητης Περιουσίας.

Παραθέτονται ερωτήσεις και απαντήσεις που σχετίζονται με το

νέο φόρο ακίνητης περιουσίας που διαδέχθηκε το Ενιαίο Τέλος Ακινήτων.

- Τι ισχύει για τη φορολογία ακινήτων;

- Από 1-1-2010 επιβάλλεται φόρος στην ακίνητη περιουσία (Φ. Α. Π.) που βρίσκεται στην Ελλάδα και ανήκει σε φυσικά και νομικά πρόσωπα και καταργείται το ενιαίο τέλος ακινήτων.

- Ποια πρόσωπα είναι υποκείμενα στο Φόρο Ακίνητης Περιουσίας;

- Όλα τα φυσικά και νομικά πρόσωπα ανεξάρτητα από την ιθαγένεια, κατοικία ή την έδρα τους που έχουν την 1η Ιανουαρίου του δικαίωμα της πλήρους ή ψιλής κυριότητας ή επικαρπίας επί ακινή-

των καθώς και το δικαίωμα αποκλειστικής χρήσης θέσεων στάθμευσης, βοηθητικών χώρων και κολυμβητικών δεξαμενών που βρίσκονται σε κοινόχρηστο τμήμα υπογείου, πυλωτής, δώματος ή ακάλυπτου χώρου οικοδομής.

- Τα φυσικά πρόσωπα υποβάλλουν δήλωση φόρου ακίνητης περιουσίας;

- Όχι. Η δήλωση των φυσικών προσώπων συντίθεται μηχανογραφικά από το Υπουργείο Οικονομικών από τις δηλώσεις στοιχείων ακινήτων (Ε9).

- Παρέχεται έκπτωση σε περίπτωση ολλοσχερούς εξόφλησης του αναλογούντος φόρου;

- Όχι.

- Υπάρχει αφορολόγητο όριο

Φορολογία ακίνητης περιουσίας

Για τα έτη 2010, 2011 και 2012 σε φορολογητέα αξία περιουσίας μεγαλύτερης των 5 εκατ. ευρώ, ο συντελεστής φορολόγησης ορίζεται σε ποσοστό 2%.

Κλιμάκιο περιουσίας	Συντελεστής %	Φόρος κλιμακίου	Σύνολο περιουσίας	Σύνολο φόρου
400.000			400.000	
100.000	0,1	100	500.000	100
100.000	0,3	300	600.000	400
100.000	0,6	600	700.000	1.000
100.000	0,9	900	800.000	1.900
4.200.000	1	42.000	5.000.000	43.900
Υπερβάλλον	2			

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ